

Mokanda ya Makambo ya Kotanga Liboso ya Kozwa Mangwele ya COVID-19

Mpo na baoyo bakozwa mangwele:

Mituna oyo milandi mikosalisa biso koyeba soki ezali na ntina oyo osengeli te kozwa mangwele ya COVID-19 lelo oyo. **Soki eyano na yo ezali “iyo” na motuna moko, yango elingi mpenza koloba te ete osengeli kozwa mangwele te.** Elingi kaka koloba ete mituna mosusu eengeli kotunama. Soki motuna ezali polele te, tose ngi monganga mosalisi na yo alimbola yango.

Nkombo _____

Mibu _____

	Iyo	Te	Nayebi te
1. Ozali koyoka maladi lelo oyo?	☐	☐	☐
2. Osili kozwa nkisi ya mangwele ya COVID-19?	☐	☐	☐
<ul style="list-style-type: none"> Soki iyo, nkisi ya mangwele nini ozwaki? <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pfizer ☐ Moderna ☐ Janssen (Johnson & Johnson) ☐ Nkisi mosusu _____ Omemaki monkanda na yo ya bokomisi nkombo na mangwele to monkanda mosusu? (iyo/te) 	☐	☐	☐
3. Osila koyoka mpasi to bolembu/mabe na nzoto nsima ya kozwa:			
<i>(Kati na oyo totangi mpasi, bolembu to mabe ya makasi nsima ya kozwa [ndakisa, anaphylaxis] oyo esengelaki basalisa yo na with epinephrine to EpiPen® to esengelaki etinda yo kokende na lopitalo. Ekoki mpe lisisi kozala na mpasi, bolembu/mabe (ya nsima na nkisi) oyo ezali kosala mukusa mpe kobimisa mbuma na loposo, kovimbana, to mpasi mpo na kopema, elongo na mipepe moke fwee -fwee na kopema.)</i> <ul style="list-style-type: none"> Na biloko oyo esali nkisi ya mangwele ya COVID_19 ezali na moko ya biloko oyo elandi: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Polyethylene glycol (PEG), oyo ezwami na bankisi mosusu, ndakisa nkisi oyo elekisaka/esukolaka libumu mpe mpo na kolamba nkisi na kolandaka procedure ya colonoscopy ☐ Polyabsorbe, oyo ezwami na mangwele mosusu, na bambuma ya nkisi elatisama mwa loposo, mpe na bankisi ya kotobala na nzela ya misisa. Ndambu ya nkisi ya Mangwele ya COVID-19 ya liboso. 	☐	☐	☐
4. Osila koyoka mpasi to bolembu/mabe ya makasi na nzoto nsima ya kozwa mangwele mosusu (oyo ezali COVID-19 te) to na nkisi mosusu ya kotobola tonga?	☐	☐	☐
<i>(Kati na oyo totangi mpasi, bolembu to mabe ya makasi nsima ya kozwa [ndakisa, anaphylaxis] oyo esengelaki basalisa yo na with epinephrine to EpiPen® to esengelaki etinda yo kokende na lopitalo. Ekoki mpe lisisi kozala na mpasi, bolembu/mabe (ya nsima na nkisi) oyo ezali kosala mukusa mpe kobimisa mbuma na loposo, kovimbana, to mpasi mpo na kopema, elongo na mipepe moke fwee -fwee na kopema.)</i>			
5. Tia elembo na nyonso oyo etali yo:			
☐ Nazali mwasi na mibu katikati na 18 mpe 49			
☐ Nazwaki mpasi/bolembu to mabe y makasina nkisi mosusu oyo ezali mangwele te to nkisi ya tonga te ndakisa bilei, ebwele, ngenge, mpasi uta na bisika nazalaki kovanda to nkisi ya komela.			
☐ Nazwaki COVID-19 mpe basalisaki ngai na ba anticorps uta na biteni na ngai moko to na serum ya convalescence.			
☐ Minganga bamonaki ngai na syndrome inflammatoire multisystémique (MIS-C ou MIS-A) nsima ya maladi ya COVID-19.			
☐ Kozala na systeme immunitaire oyo ezali ya kolemba (elingi koloba, bokono ya SIDA, cancer)			
☐ Kokamata nkisi to masalisi oyo elongolaka to ekitisaki makasi ya systeme immunitaire.			
☐ Kozala na bokono ya makila			
☐ Kokamata nkisi ya kopekisa bokawuki ya makila			
☐ Kozala na ndakia ya kala ya thrombocytopenie oyo esalemi na herparine (TIH).			
☐ Nazali na zemi to komelisa mwana libele sikawa			
☐ Nazwaki nkisi ya kozongisa monene na poso			

Mokanda bataleli lisusu
malamu na _____

Mokolo

Batikaki Lokosa oyo mpamba na ntina.

Mokanda ya makambo ya kotala mpo na mangwele ya COVID-19

Bansango mpo na Basali na Soins de Santé (Bokolongonu ya Nzoto).

Mpo na kozwa nsango mingi koleka na ntina ete okambama na mayele ya minganga mpo na mangwele ya COVID-19, tala <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/clinical-considerations.html>.

Mpo na kozwa nsango mingi koleka na ntina ya Comite de Conseil na misala ya mangwele *Malakisi manene mpo na Misala ya Malamu koleka mpo na Mangwele*, tala <https://www.cdc.gov/vaccines/hcp/acip-recs/general-recs/index.html>.

Mangwele ya COVID-19 epesami ndingisa na bato ya milongo mikeseni na mibu mpe bapesami ntonga na nzela ya misisa ya mbala ya mibale to ya mbala moko.

NKISI YA MANGWELE	MILONGO YA MIBU YA BATO BAPESAMI NDINGISA	MITANGO	NTANGO YA KOLEKISA
Nkisi ya Mangwele ya COVID-19 Pfizer-BioNTech	Mibu 12 mpe koleka	Ntonga mbala 2	Mikolo 21
Nkisi ya Mangwele ya COVID-19 Moderna	Mibu 18 mpe koleka	Ntonga mbala 2	Mikolo 28
Nkisi ya Mangwele ya COVID-19 Janssen (Johnson & Johnson)	Mibu 18 mpe koleka	Ntonga mbala 1	Esalamaka awa te

Moto nyonso libanda ya milongo ya mibu oyo bapesami ndingisa mpo na nkisi moko basengeli kozwa mangwele.

Ntango ya Kotala nzoto Nsima ya Mangwele mpo na Bato bamoni Mipasi/Mabe te nsima ya Mangwele ya COVID-19.

▪ Miniti 30:

- Lisolo ya koyoka mipasi/mabe sikasika wana ya ndelo nyonso na mangwele to nkisi ya ntonga
- Mipasi/Mabe bakoki koyoka na lolenge mosusu ya COVID-19 (ndakisa, bato oyo bayokaka mipasi/mabe na mangwele ya mRNA oyo bazwi Mangwele na nkisi ya Janssen) Mangwele ya COVID-19 na Johnson & Johnson)
- Lisolo ya anaphylaxie uta na ntina soki nini

▪ Miniti 15:

- Bato banso basusu

Kopesama ya mangwele ya COVID-19 na mangwele mosusu

Mangwele ya COVID-19 mpe mangwele mosusu **ekoki kopesama na kozangaka kotala ntango**. Oyo etali kopesa moto na ntango se moko wana mangwele ya COVID-19 mpe mangwele mosusu na ntango kaka moko wana ya kotala mokoni. Mangwele mosusu mpe ekoki kopesama ntango nyonso liboso to nsima ya mangwele ya COVID-19.

1. Ozali koyoka maladi lelo oyo?

Atako milembo ya solo oyo ezali kolakisa ete maladi ya makasi elembisaka makasi ya mangwele to abakisaka mipasi/mabe, mpo na komibatela, **wumelisa mangwele mpo na bakoni ya maladi makasi te to baye na mipasi mingi** kino mokoni akoyoka mwa malamau koleka.

Tiaka mangwele ya bato na bokono ya mikolo oyo ya SARS-CoV-2 na mikolo ya nsima kino moto yango akoyoka malamau uta na maladi makasi mpe basukisi kotika ye azala ye moko. Esengeli

basalela mitindo miye na misala na kozangaka kotala soki maladi ya SARS-COV-2 esalmaki liboso ya mokonikozwa ntonga ya liboso to na katikati ya bantonga wana mibale ya mangwele. Esengisami te kosala tests ya depistage to koyeba soki virus ezali mpo na kotuya maladi ya sikoyo to oyo ezalaki liboso na nzotto mpo na ntina moko kaka ya kozwa mokano ya kosala mangwele

Bato oyo babelaka maladi ya mike-mike bakoki kozwa mangwele. Kopekisa mangwele te soki moto moko azali kozwa ba anti-biotiki.

Mokanda ya makambo ya kotala mpo na mangwele ya COVID-19

Bansango mpo na Basali na Soins de Santé (Bokolongonu ya Nzoto).

2. Osili kozwa nkisi ya mangwele ya COVID-19?

Nkisi ya mangwele ya COVID-19 ezali ya kopeama moko na esika ya mosusu te.

Mpo na nkisi oyo ya bantonga mibale, tala malamumu mikanda ya monganga, bansango etali ummunite ya moto, mpe registre ya carte ya mangwele mpo na kosalisa koyeba nkisi nini ya liboso azwaki. Soki nkisi ya mangwele ya ntonga ya liboso ekoki koyebana te to ezali komonana lisusu te, mangwele nyonso ya mRNA ekoki kopesama (na

bantonga ekabwana nsima ya mikolo 28 na moke). Soki bantonga mibale ekeseni ya mangwele ya mRNA COVID-19 epesami kati na kozanga koyeba, esengeli kobakisa bantonga ya nkisi te.

Bato bazwaki mangwele ya komeka basengeli koyokana na bakambi ya mangwele wana ya komeka mpo na koyeba soki bakoki kozwa bantonga mosusu.

Mpo na bato bazwaki mangwele ya COVID-19 libanda ya Etats Unis:

- Bato bazwaki bantonga nyonso esengeli ya mangwele ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA bazali na mposa ya bantonga mosusu te. Bato bazwaki ntonga ya liboso ya mangwele ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA oyo esengeli bantonga mibale **basengeli te** kobandela molongo ya mangwele na Etats Unis kasi basengeli kozwa ntonga ya mibale pene mosika te lokola ekoki na ntango batindami.
- Bato bazwaki bantonga nyonso basengelaki ya mangwele ya COVID-19 oyo bazwami na liste ya mangwele ya kozwa na lombangu ya OMS basengeli kozwa bantonga mosusu te likolo na nkisi mangwele mosusu ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA Tala makanisi ya minganga ya kosalela mpo na ntango moke mpo na mangwele ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na Etats Unis (<https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/clinical-considerations.html>) mpo na liste ya mangwele ya kosalela na lombangu na OMS.
- Bato oyo bazwaki bantonga nyonso oyo esengisami ya mangwele ya COVID-19 oyo etangami mpo na kosalela na lombangu na OMS bakoki kopesama milongo ya mangwele mosusu ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA. Zela ata mikolo 28 na moke nsima ya ntonga ya nsuka ya mangwele mosusu oyo epesami ndingisa na FDA te liboso ya mangwele mosusu ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA.
- Bato oyo bazwaki nyonso to ndambu ya bantonga ya mangwele ya COVID-19 oyo esengisamaki oyo etangami te mpo na kosalela na lombangu na OMS mpe epesami ndingisa te na FDA ekoki kopesama molongo ya mangwele ya COVID-19 mapesami ndingisana FDA. Zela ata mikolo 28 na moke nsima ya ntonga ya nsuka ya mangwele mosusu oyo epesami ndingisa na FDA te liboso ya kopesa mangwele ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA.

3. Osila koyoka mpasi to bolembu/mabe na nzoto nsima ya kozwa:

- Nkisi moko ezali na mangwele ya COVID-19, ezali na:
 - Polyethylene glycol (PEG), oyo ezwami na bankisi mosusu, ndakisa nkisi oyo elekisaka/esukolaka libumu mpe mpo na kolamba nkisi na kolandaka procedure ya colonoscopy
 - Polysorbate, oyo ezwami na mangwele mosusu, na bambuma ya nkisi elatisama mwa loposo, mpe na bankisi ya kotobala na nzela ya misisa.
- Ndambu ya nkisi ya Mangwele ya COVID-19 ya liboso.

Bato oyo bakoyoka mpasi/mabe sikasika wana kaka na ntonga ya liboso ya mangwele ya COVID-19 to na mpasi/mabe mosusu eyebana na nkisi moko kati na mangwele bazali na mpasi/mabe na mangwele.

Bato oyo bakoyoka mpasi/mabe na mRNA na mangwele ya COVID-19 basengeli te kozwa bantonga ezala ya mangwele ya mRNA (Pfizer-BioNTech to Moderna). Bato oyo bakoyoka mpasi/mabe na mRNA na mangwele ya COVID-19 (na kati mpe ezali na ntina ya bampasi/mabe eyebana [oyo minganga bamonaki] likolo ya PEG[†]) basengeli kokeba na mangwele ya COVID-19 ya Janssen.

Bato oyo bakoyoka mpasi/mabe na mangwele ya CoVID-19 ya Janssen (na kati mpe ezali na ntina ya bampasi/mabe eyebana [oyo minganga bamonaki] likolo ya polysorbate*) basengeli kokeba na mangwele ya mRNA YA COVID-19.

Bato oyo bazali na lisolo/mokanda ya koyoka mpasi/mabe sikasika wana kaka na mangwele to nkisi ya kotobola ntonga oyo ezali na bankisi mingi, moko to mingi na yango ezali nkisi ya mangwele ya COVID-19, basengeli kokeba na kozwa mangwele na oyo ya COVID-19, ata soki eyebani te nini nkisi ya kati ebimisi mpasi/mabe bayoki.

*Ntango bazwi ya mangwele bayebisi lisolo ete bayokaki mpasi/mabe sikasika wana kaka, bapesi mangwele basengeli komeka koyeba soki mpasi/mabe balobi nsima ya mangwele ezali koyokana na ndenge ya mpasi/mabe oyo emonanani na banso nsima ya mangwele ndakisa mabe oyo eyebani lokola vagovagal to mpasi ya nsima ya kozwela mangwele (oyo ezali mpasi/mabe ya kozwa ntonga ya mibale ya mangwele mRNA ya COVID-19).

[†]Polyethylene glycol (PEG) ezali eloko/mungwato pilipili oyo ekoti na mangwele nyonso mibale ya mRNA COVID-19, mpe polysorbate 80 ezali nkisi na kati ya mangwele ya COVID-19 ya Janssen. Lokola PEG mpe polysorbate ezali ya koyokana na lolenge esalemi, koyoka misala ya bokutani na bango mibale ekoki kosalema.

Mokanda ya makambo ya kotala mpo na mangwele ya COVID-19

Bansango mpo na Basali na Soins de Santé (Bokolongonu ya Nzoto).

Biloko ezali na kati ya mangwele ya COVID-19

Ndimbola	Nkisi ya Mangwele ya COVID-19 Pfizer-BioNTech mRNA	Nkisi ya Mangwele ya COVID-19 Moderna mRNA	Nkisi ya Mangwele ya COVID-19 Janssen
Biloko oyo ezali kosala	MRNA ebongwana na banucleoside kokangisaka na bilembo mpo na kozwa glycoproteine ya molecule ya Spike ya virus (S) ya SARS-COV-2.	MRNA ebongwana na banucleoside kokangisaka na bilembo mpo na kozwa glycoproteine ya molecule ya Spike ya virus (S) ya SARS-COV-2.	Vecteur viral to Nzela virus eyeli ; vecteur Ad26 ezongisami esika moko, ezanga mayele mpo ya kobota, kokangisaka bilembo mpo na kobima na lolenge mosusu ya makasi ya proteine ya Spike (S) ya SRAS-CoV-2.
Biloko oyo ezali kosala te	2[(polyethylene glycol {PEG}- 2000]-N, N-ditetradecylacetamide	PEG2000-DMG: 1,2-dimyristoyl-rac-glycerol, methoxypolyethylene glycol	Polysorbate-80
	1,2-distearoyl-sn-glycero-3-phosphocholine	1,2-distearoyl-sn-glycero-3-phosphocholine	2-hydroxypropyl-β-cyclodextrin (HBCD)
	Cholesterol	Cholesterol	Acide citrique monohydraté
	(4-hydroxybutyl)azanediyilbis(hexane-6,1-diyil)bis(2-hexyldecanoate)	SM-102: heptadecan-9-yl 8-((2-hydroxyethyl) (6-oxo-6-(undecyloxy) hexyl) amino) octanoate	Citrate de trisodium dihydraté
	Chloride de Sodium	Tromethamine	Chloride de Sodium
	Phosphate de potassium mono-basique.	Chlorhydrate de Trométhamine	Ethanol
	Chloride ya potassium	Acide acetique	
	Phosphate de sodium dibasique dihydraté	Acétate de sodium	
Saccharose	Saccharose		

*Moko te ya mangwele oyo ezali na maki, gelatin, latex to preservatifs.

Bilembo bikoki kolakisa biye ya koyokisa mpasi/mabe, mpasi ebiangami na vasovagal, mpe mpasi/mabe oyo eyaka nsima ya mangwele ya COVID-19.

Epai ya bakoni oyo balakisaka bilembo ya mapi ya nsima ya kozwa mangwele, koyeba ntina ya bokono (na kati mpe, mpasi/mabe ya nkisi, mpasi oyo ebiangami ya vago-vagal, to mpasi ya nsima ya mangwele) ezali motuya mingi ezala soki moto akozwa ntonga ya kobakisa ya mangwele (totangi ntonga ya mibale ya mangwele ya mRNA COVID-

19). Bitando bilandi ya bilembo mpe mayoki ya bokono etiami mpo na kosalela lokola esalelo kasi ekoki kolakisa nyonso te, mpe bakoni bakoki kozala na bilembo to mayoki nyonso te. Bapesi nkisi to lialis basengeli kosalela bwania na bango ya kosalisa bato ntango bazali kotuya bakoni mpo na koyeba bokoni nini ezali ya bango mpe koyeba kokamba yango.

Lolenge	Mpasi/mabe eyaka sikasika wana [nsima ya mangwele] (mpe oyo esimbaka nzoto mobimba (anaphylaxie)).	Mpasi/mabe ya lolenge vasovagal	Mpasi/mabe ya nsima ya mangwele (na esika moko mpe kosimbaka nzoto mobimba)
Ntango nsima ya mangwele	Mingi koleka esalemaka kati na miniti 15-30 ya kozwa mangwele	Mingi koleka esalemaka kati na miniti 15	Motuya ya katikati ya mokolo 1 to mikolo 3 nsima ya mangwele)

BILEMBO YA MALADI

Lolenge	Mpasi/mabe eyaka sikasika wana [nsima ya mangwele] (mpe oyo esimbaka nzoto mobimba (anaphylaxie)).	Mpasi/mabe ya lolenge vasovagal	Mpasi/mabe ya nsima ya mangwele (na esika moko mpe kosimbaka nzoto mobimba)
Esimbi nzoto	Koyoka lokola mpasi to likambo ya mabe koyela yo	Koyoka moto to malili	Fieveli, kolenga mpe malili, kolemba
Esimbaka loposo	bilembo ya maladi na loposo ezali komonana pene na 90% ya bato na anaphylaxie	Nzoto kosila makila, diaphorese, loposo mwa maimai, mayoki ya moto na elongi	mpasi, érythème to kovimba na esika ya ntonga, lymphadénopathie (bambuma kobima na bisika mosusu ya nzoto) na loboko se moko wana ya mangwele
mpasi ya misisa ya moto	Mobulu ya koyeba makambo, komiyeba lisusu te, kizunguzungu, moto likolo-likolo, bolembu, kobungisa kasanza ya bomoto.	Kizunguzungu, moto likolo-likolo' kosenzwa (ezali mbala mingi nsima ya bilembo yango eluki mpo na mwa sekondi to miniti), bolembu, mbongwana ya komona (ndakisa matono ya mwinda kongegangenga, komona lokola na lidusu), mbongwana na lolenge ya koyoka.	Moto mpasi

Mokanda ya makambo ya kotala mpo na mangwele ya COVID-19

Bansango mpo na Basali na Soins de Santé (Bokolongonu ya Nzoto).

Lolenge	Mpasi/mabe eyaka sikasika wana [nsima ya mangwele] (mpe oyo esimbaka nzoto mobimba (anaphylaxie)).	Mpasi/mabe ya lolenge vasovagal	Mpasi/mabe ya nsima ya mangwele (na esika moko mpe kosimbaka nzoto mobimba)
Kopema	Bokuse a mpema, makelele ya mipepe na zolo, mayi ya kosuskosu na nzela ya kopema, stridulation, hypoxie	Lolenge na yango mosusu, soki ezali elongo na mitungisi, ekoki komatisa motuy ya bopemi likolo.	Esalamaka awa te
Motema mpe misala na yango	Hypotension, tachicardie (kobetama ya motema mbangu mbangu)	Lolenge na yango mosusu ekoki kozala hypotension to kobetama ya motema mbangumbangu na ntango ya likambo oyo ekoki kokweyisa moto.	Esalamaka awa te
Na estomaki mpe na kati	Mposa ya kosanza, kosanza, mpasi na libumu (crampe), diarrhée	Mposa ya kosanza, kosanza	Kosanza mpe diarrhée ekoki kosalema
Misisa mikangami na mikwa ya nzoto	Esalamaka awa te	Esalamaka awa te	Myalgic, arthralgic

MAKANISI MPO NA MANGWELE

Lolenge	Mpasi/mabe eyaka sikasika wana [nsima ya mangwele] (mpe oyo esimbaka nzoto mobimba (anaphylaxie)).	Mpasi/mabe ya lolenge vasovagal	Mpasi/mabe ya nsima ya mangwele (na esika moko mpe kosimbaka nzoto mobimba)
Soki ozwi mangwele ya mRNA COVID-19 lokola ntonga ya liboso, otindami kozwa ntonga ya mibal ya mangwele ya mRNA?	Te	Iyo	Iyo

Bapesi ya lialisi na mabi ya bokolongonu ya nzoto to ministère ya santé na Etats Unis bakoki kosenga masolo ya consultation na projet COVIDvax ya kotuya to Evaluation ya Bokengi ya Immunisation (<https://www.cdc.gov/vaccinesafety/ensuringsafety/monitoring/cisa/index.html>) mpo na likambo moko monene etali bokengi ya mangwele ya COVID-19 oyo bataleli mpenza te na malakisi ya CDC na ntina ya mokoni oko oyo azali kofanda na Etats Unis.

Basali na ministère ya santé basengeli koyeba kokitola malamuru lolenge ya mpasi/mabe ya sikasika wana, kotangaka mpe anaphylaxie, mpe bazala bato ya boyebi na koslisaka makambo mayena ntango ya kopesaka mangwele. Lislisi ya malonga ya minganga mpo na mpasi/mabe makasi esengeli komonana sikasika wana na likambo ete soki mpasi ya anaphylaxie esalemi nsima ya kopesa mangwele ya COVID-19. Tala misala ya kokambama ya anaphylaxie ya basites ya CDC mpo na Mangwele ya COVID-19 mpo na kozwa malakisi mosusu. <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/pfizer/anaphylaxis-management.html>

Kokweya mbala moko ekoki kosalema elongo na mangwele na nzela ya ntonga, mingi mingi kati na bilenge bana. Basengeli kotia mibeko ya kosala mosala mpo na kopekisa bampota ya kokweya mpe kokamba mpasi ya kokweya nima ya kozwa mangwele. Bato banso basengeli kolanda bango nsima ya mangwele ya COVID-19 mpo na miniti 15. Bakoni basengeli kofanda to kolala ntango bazali kotala bango mpo na kokiyisa makama ya kozonka soki basali maladi ya ndeke. Soki bakolisi maladi ya kokweya ndeke, basengeli kolanda bakoni kino bilembo ya maladi ekosila..

4. Osila koyoka mpasi/mabe na mangwele mosusu (oyo ezali mangwele ya COVID-19 te) to nkisi mosusu ya kopesama na ntonga?

Lisolo ya koyoka mpasi/mabe ya sikasika wana (kati na ngonga 4) na mangwele manso mosusu to ya ntonga (elingi koloba, na nzela ya misuni, na nzela ya misisa, to mangwele to nkisi na na nse ya loposo oyo ezali koyokana te na nkisi oyo ekotaka na mangwele ya COVID-19) ezali kaka ya kokeba mpo na kopesa nzela na mangwele ya COVID-19 oyo ya sikawa epesami ndingisa. Mangwele ekoki kopesama, kasi kozwana na toli na bakoni na ntina ya makama ya kokolisa maladi ya mpasi/mabe nsima mpe kokamba makama yango na kotalaka matoma ya

mangwele. Kopusa eleko ya mangwele nsima mpe/to kosolula na monganga mayele na mpasi/mabe ya nsima na mangwele ezali likambo ya kotalela. Kotala makambo mazingi mangwele etali komitika na SARS-COV-2, likama ya maladi ya makasi to liwa na ntina ya COVID-19, maladi ya mikolo mileka na COVID-19, likama eyebani te ya anaphylaxie nsima ya COVID-19, mpe makoki ya mozwi mpo na komibatela sikasika wana mpo na anaphylaxie, soki esengeli. **Basengeli kolandela bato oyo miniti 30 nsima ya mangwele.**

Mokanda ya makambo ya kotala mpo na mangwele ya COVID-19

Bansango mpo na Basali na Soins de Santé (Bokolongonu ya Nzoto).

5. Makambo ya Nkisi

Eyano	Likambo ya kotala
<p>Mwasi katikati na mibu 18 koleka 49</p>	<p>Basi ya mibu 18 kino 49 bakoki kozwa mangwele nyonso ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA. Kasi basengeli koyebisa bango mpo na oyo etali likama ya thrombose elongo na syndrome ya thrombocytopenie (TTS) oyo esalemaka mpenza te kasi ekomi kokoma mingi nsima ya kozwa mangwele ya Janssen COVID-19 www.fda.gov/emergency-preparedness-and-response/coronavirus-disease-2019-covid-19/janssen-covid-19-vaccine mpe komonana ya mangwele ya COVID-19 mosusu oyo epesami ndingisa na FDA- authorized COVID-19.</p> <p>TTS ezali syndrome moko emonanaka mpenza te kasi ezali na ngenge moko ya mpasi to thrombose arteriel ya makasi mpe elongo na thrombocytopenie na bakoni oyo bamitiki te na mikolo ya sika na heparin.</p> <p>Malakisi ya kobakisa mpo na bazwi ya mangwele ekoki kozwama na www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/JJUpdate.html.</p>
<p>Nazwaki mpasi/mabe ya makasi na nkisi mosusu oyo ezali mangwele te to nkisi ya ntonga te ndakisa bilei, ebwele, ngenge, mpasi uta na bisika nazalaki kovanda to na nkisi ya komela.</p>	<p>Mpasi/mabe, kotanga mpe mpasi ya makas, oyo etali TE mangwele, nkisi ya ntonga, to nkisi oyo ekotaka na mangwele ya COVID-19, ezali TE na mpasi to mabe na mangwele to bokebi na mangwele na mangwele ya CoVID-19 oyo epesami sikooyo ndingisa. Kasi, bato oyo bayokaki mpas/mabe makasi na nkisi soki nini, ntina ezala soki nini, basengeli kolandela bango miniti 30 nsima ya kozwa mangwele.</p>
<p>Nazwaki COVID-19 mpe basalisaki ngai na ba anticorps uta na biteni na ngai moko to na serum ya convalescence.</p>	<p>Bato basengeli kopesama mangwele na koznga kotala lisolo ya nzoto yambo na bilembo oyo bizali komonana to komonana te ya maladi ya SARS-COV-2 Ezali na ntango etindami mpo na kozela te katikati na maladi mpe mangwele.</p> <p>Nzokande, mangwele esengeli kozongisama na mkolo ya nsima mpo na mikolo 90 soki mokoni azwaki banti corps monoclonal to serum ya convalescence lokola nkisi ya COVID-19. Oyo ezali mokano kaka mpo na komikeba kino bansango mosusu ekozwama, mpo na koboya traitement ya ba-anticorp na mangwele ekota na mangwele oyo bakotisi biloko mpo n biyano na koummuniser nzoto.</p>

Mokanda ya makambo ya kotala mpo na mangwele ya COVID-19

Bansango mpo na Basali na Soins de Santé (Bokolongonu ya Nzoto).

Eyano	Likambo ya kotala
<p>Ozwaki syndrome inflammatoire na banzela mingi; ezala MIS-C (BANA) TO mis-a (mikolo)</p>	<p>Eyebani te soki bato oyo bazali na lisolo ya MIS-C to MIS-A bazali na likama mpo na eyano na immunisation oyo ezali kosala malamuru te na mangwele ya COVID-19.</p> <p>Bato oyo bazali na lisolo/babela MIS-C to MIS-A bakoki kopona kozwa mangwele. Kati na makambo ya kotala mpo na kozwa mangwele ezali na:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kozongela nzoto na nsima ya MIS-C to MIS-A, mpe lisusu kozongela mosala ya kopema lokola momeseno. ■ Likama ya moto ye moko na COVID-19 ya makasi (ndakisa, mibu mpe makambo mosusu ekangami na mokoni) ■ Ndelo ya bokaboli COVID-19 na lisanga ya bato mpe likama ya moto ye moko mpe kozonga kozwa maladi. ■ Kozanga ya badonnees ya bokengi ya COVID-19 nsima ya maladi maye. ■ Manaka ya lisalisi nyonso ya minganga na biteni ya immunisation ya nzoto (bansango etali manso mpo na misala malamuru ekoki kozwama na https://www.cdc.gov/vaccines/hcp/acip-recs/general-recs/index.html) <p>Lokola bilembo ya bosolo nyonso ezli kopea likanisi likama ya kozwa lisusu bokono ya SARS-COV-2 ezali moke na basanza nsima ya maladi ya ebandeli, bato oyo bazali na lisolo ya MIS-C to MIS-A basengeli kotala kozongisa na mikolo ya nsima bozwi ya mangwele kino bakobika uta na maladi na bango pe na mikolo 90 nsima ya mikolo bamonak maladi ya MIS-C to MIS-A.</p> <p>Masolo kati na mokoni, babateli, mpe ekipi ya basalisi na bango to nganga mayele akoki koslisa na kozwaka mikano mpo na mangwele ya COVID-19. Bapesi lisalisi ya nkisi mpe ba ministeres ya santé bakoki kosenga consultation uta na Projet ya Kotuya Bokengi ya Immunisation clinique na www.cdc.gov/vaccinesafety/ensuringsafety/monitoring/cisa/index.html.</p>
<p>kozala na systeme umminitaire oyo elemba (maladi ya SIDA, cancer)</p> <p>Kokamata nkisi to masalisi oyo elongolaka to ekitisaki makasi ya systeme immunitaire.</p>	<p>Mangwele ya COVID-19 ekoki kopesama na bato oyo bokolongonu ya nzoto ezali mabe, ndakisa maladi ya SIDA to maladi mosusu oyo ezali kotungisa systeme immunitaire, to bazwka nkisi to lialisi oyo ezali kobebisa immunité, oyo bazali na mpasi/mabe ya kobanga te na mangwele.</p> <p>Kasi basengeli kopesama toli na ntina ya mangwele bayebeli bato ezali kosalisa mpe bokasi te epai ya bato batungisami na systeme immunitaire, mpe makoki mpo na biyano ezali ya kokita mpe mposa ya kokoba kolanda malakisi yonso ya sikoyo mpo na komibatela na COVID-19.</p> <p>Mangwele ya COVID-19 ekoki kopesama na kozangaka kotala lisalisi ya corticosteroide, mpe na kati traitement topical mpe intra-articulaire. Kozongela mangwele sengeli e nsima ya mokoni azongeli makasi na ye ya immunité.</p>
<p>Kozala na bokono ya makila</p> <p>Kokamata nkisi ya kopekisa bokawuki ya makila</p>	<p>Lokola na mangwele nyonso, nkisi nyonso ya mangwele ya COVID-19 ekoki kopesama na bakoni, soki monganga oyo ayebi likamba ya bobimi ya makila ya mokoni elakisi ete mangwele ekoki kopesama na nzela ya misisa na mwa bokengi.</p> <p>Lingomba ACIP esengi mayele ya kosala oyo elandimpo na mangwele na nzela ya misisa mpo na bakoni oyo bazali kobela boakwuki ya makila bazwa nkisi oyo epekisaka bakawuki ya makila. Mwa ntonga moko ya moke (monene 23 to moke koleka) esengeli basalela yango mpo na mangwele, kolandama na bofini makasi na esika ya kotobola, na kozangaka kofina nakopanguisaka, mpo na ata miniti 2.</p> <p>Bato oyo bazwaka ntango nyonso aspirin to nkii ya kopekia bokawuki ya makila po na lisalisi na bango ya mikolo na mikolo esenge te batika nkisi wana te mpo na kozwa mangwele ya COVID-19.</p>

Mokanda ya makambo ya kotala mpo na mangwele ya COVID-19

Bansango mpo na Basali na Soins de Santé (Bokolongonu ya Nzoto).

Eyano	Likambo ya kotala
<p>Lisolo ya heparin oyo ebimii thrombocytopenie (HIT)</p>	<p>Atako ntina ya thrombose elongo na syndrome ya thrombocytopenie (TTS) ya kosanga na mangwele ya COVID-19 Janssen, ezali polele te, yango ezali kokokana na syndrome mosusu oyo ezali komonana te mpo na koyokana na immunité, thrombocytopenie oyo ewuti na heparine. Kino bansango mingi ekomonana, banganga mayele bapesi makanisi ete moto oyo azali na liso/abela syndrome immunitaire ya kosangana oyo ezali na thrombose mpe thrombocytopenie, ndakisa HIT, basengeli kopesama mangwele mosusu ya COVID-19 (elingi koloba, mangwele ya mRNA) soki ezalaki mikolo 90 to moke kobanda babikisaki maladi yango. Nsima ya mikolo 90, bakoni bakoki kopesama mangwele na manwele ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA.</p> <p>Banganga mayele bandimi ete biloko oyo bilandi ekomisaka bato wana koyoka mingi koleka ngenge ya TTS nsima ya kozwa mangwele ya COVID-19. Bato oyo bazali kobela maladi oyo bakoki kozwa mangwele na mangwele nyonso ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA, na kati mpe mangwele ya CoVID-19 ya Janssen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Lisolo/Kobela ya eleka ya ngenge ya mambi ya thrombolisme ■ Makambo ya likamba ya thromboembolie ya ngenge (ndakisa thromboembolie ya libot to kobotama to oyo bazwi ya kozwa, mpe facteur V Leiden; Mutation 20210A ya eteni ya mok(gene) ya prothrombine; syndrome ya antiphospholipide; kozanga ya proteine C, na proteine S to na anti-thrombine). ■ Lisolo/kobela ya liboo ya ndenge mosusu ya thrombose oyo ekangmi na thrombocytopenie ■ Zemi, post-partum to kozwaka ba nkii ya kopkis kokolisa mabota (ndakisa kozwa nkisi ya kopeki bokoli ya hormons na nzela ya komela, patch , anneau) <p>Mikanda mosusu mpo na kotangisa bato ekoki kozwama na www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/JJUpdate.html.</p>
<p>Azali sikawa na Zemi to komelisa mwana</p>	<p>Bato oyo bazali na zemi to komelisa baa mike baponami mpe bakoki kozwa mangwele nyonso ya CoVID-19 oyo epesami ndingisa sikoyo.</p> <p>Na kolandaka boyebi ya sikoyo, bangamaye bakaniisi ete ekoki mpenza kosalema te ete mangwele ya COVID-19 ezali na likama mpo na bato na zemi mpe mwana nakti ya libumu. Mangwele ya COVID-19 mapesami ndingisa na FDA ekoki kopesa maladi na mama to na mwana na libumu te. Kasi makama ya COVID-19 OYO makoki kosalema mpo na bato oyo eyebani te mpo mangwele oyo eyekolaki te bato oyo bazali na zemi.</p> <p>Liboso ya kozwa mokano, bato na zemi mpe baminganga na bango basengeli kotala ndelo ya bokaboli ya COVID-19 kati na lisanga ya bato, likama mpo na mokoni ye moko mpo na kozwa COVID-19, makama makasi oyo ezali se kobakiamba ya COVID-19 mpo na mokoni mpe makama maye makoki kosimba mwana na libumu, matomba mayebani mpe maye makoki kozala ya mangwele, bokasiya mangwele, mpasi/mabe ya mangwele, mpe ba donnees moke mpe oyo ezali koya mingi po na oyo etali bokengi ya mangwele na ntango ya zemi.</p> <p>Basi na zemi, bamam oyo bazali komelisa mpe basi na post-partum na mibu 18 kino 49 basengeli koyeba ete makama ezali mpenza te ya TTS nsima ya kozwa mangwele ya CoVID-19 ya Janssen mpe kozwama ya mangwele mosusu ya COVID-19 oyo epesami ndingisana FDA (elingi koloba mangwele na ARNm).</p>
<p>Koluka kozwa bizipeli ya loposo</p>	<p>Mangwele ya COVID-19 oyo epesami ndingisa na FDA ekoki kopesama na bato oyo bazwaki bankisi ya kozipa loposo oyo bazali te na mpasi/mabe to bakebisami te ,po na mangwele.</p> <p>Esalemaka mbala mingi te, bato oyobakoki koyoka kovimbana ya mwa ntango moke na to pene na esika batobolaki to batiaki bizipeli yango ya loposo (mbala mingi elongi to mbebo) nsima ya kozwa ntonga ya mangwele ya COVID-19. Bosengeli kopesa toli na bato oyo bakutana na banganga basalisi minganga soki kovimba ebimi na to pene na sika bazipaki loposo nsima ya mangwele.</p>